

Tartu Linnavolikogu revisjonikomisjoni kaasaruanne Tartu linna 2017. a majandusaasta aruande ja Tartu linna arengukava 2017. a ülesannete täitmise aruande kohta ning Tähtvere valla 2017. a majandusaasta aruande kohta

Revisjonikomisjoni esimees Kadri Leetmaa
31.05.2018

Revisjonikomisjon kuulas 31. mail 2018. aastal ära Tartu linna 2017. a majandusaasta aruannet ja linna arengukava täitmise aruannet auditeerinud KPMG Baltics OÜ esindajate ettekande, milles toodi välja, et kummagi omavalitsusüksuse aruandes olulisi probleeme ega ebakorrektsusi ei ilmnenu. Üksikud tähelepanekud leidsid aktsepteerimist.

Tähtsamate finantsnäitajate osas arutati linna praegust netovõlakoormust. Linnavalitsuse esindajad selgitasid komisjonile, et praegune võlakoormus 69 mln eurot kogu grupil ja 64,6 mln eurot linnavalitsusel on Tartu jaoks praegu optimaalne, see võimaldab investeerida ning linnal on võimekus vajaduse ilmnedes veel laenu võtta.

Komisjon tõi välja asjaolu, et kõigist linnavalitsuse tegevuskuludest on tööjõukulude kasv (0,6% võrreldes eelneva aastaga) olnud proportsionaalselt kiirem.

2017. aasta olulisemad tegevussuunad võtab kokku linnapea Urmas Klaasi pöördumine. Ehkki linnapea annab analüütilise ülevaate Tartu linna investeringutest ja ettevõtmistest, on pöördumine kirjutatud positiivse aruande vormis. Seda võiks täiendada pikaajaline kriitiline vaade. Näiteks hiljutise Riigikontrolli aruande (Riigikontrolli aruanne Riigikogule 30.11.2017 „Riigi ülesannete rahastamine Euroopa Liidu toetustest. Kas riik on teinud ettevalmistusi Euroopa Liidu toetusraha vähenemiseks pärast aastat 2020?“ ja selle aruande temaatilised lisad) valguses tuleks sõnaselgemalt rääkida ka Euroopa Liidu toetuste ja teiste välisfondide vahendite prognoositavast vähenemisest kui eelseisvast väljakutsest. Investeeringute ja tehtud tööde kõrval oleks mõistlik hinnata ka vastavate valdkondade üldist investeeringuvajadust: lootelule renoveeritud tänavatest saaks lisada hinnangu, kas linnatänavad lagunevad kiiremini kui linn neid parandada suudab või vastupidi; mõne lasteaia ehitamise ja renoveerimise edulugudele kõrvale võiks lisada üldpildi lasteaedade olmetingimustest ja hoonete seisukorrast. Majandusaasta aruanne ja arengukava täitmise aruanne võiksid sisaldada ka seisukohta, mis jäi tegemata ja mis põhjusel.

Traditsioonilised vähemtasustatud valdkonnad, võrreldes teiste linna palgal olevate töötajate ja ametnikega, on kultuur, sotsiaaltöö ja lasteaiaid. Ehkki linn on neis valdkondades palkasid keskmisest kiiremini tõstnud, pole palgad endiselt konkurentsivõimelised. Sotsiaaltöö valdkonnas konkureerib Tartu linnavalitsus palkade osas siin paiknevate sotsiaalvaldkonna riigiasutustega. Linnavalitsus peaks põhjalikult analüüsima, milline palgatase võimaldab neis valdkondades väärtuslikku ja hea kvaliteediga tööjõudu hoida.

Süsteemsemat käsitlust vajaksid ka eri tasemel linna töötajate ja ametnike palgaastmestik või palga kujunemise põhimõtted. Oleks oluline jälgida, et linna tippjuhtide iga 4 aasta järel (valimiste tsükli) toimuv palgatõus ei oleks protsentuaalselt suurem kui nimetatud vähetasustatud valdkondade töötajate iga-aastane palgatõus kokku samal perioodil.

Arengukava täitmise aruande vorm ning kogu arendustegevuste ja nende tulemuste jälgimise süsteem vajab paremat läbimõtet. Arengukava täitmise aruanne on struktureeritud arengustrateegia suurte eesmärkide kaupa, mille alla on omakorda ära jagatud kõik mõeldavad linna arengusuunad ja meetmed. Üksikutest näidetest piisab kuivõrd raske on sellist süsteemi analüüsida ja juhtida. Näiteks ei leia hariduse alateema alt tegevusi, mis aitaksid otseselt saavutada seatud eesmärki „Tartu kõrgkoolid annavad tugeva panuse regionaalset majandust toetava innovatsioonisüsteemi arendamisse“. Leidlikul lugemisel võib arengukava täitmise aruandest selle eesmärgiga seotud tegevusi leida küll muude alajaotuste alt, kuid see tingibki küsimuse, kas keeruline arengu jälgimise süsteem võimaldab meil oma arengust tegelikult ülevaadet omada.

Arengukava täitmise aruandes loetletakse taas üles vastava suuna tegevused ilma kriitilise vaateta, mil määral on õnnestunud seatud eesmarke saavutada ning mida tuleks veel teha. Linna enda valitud arenguindikaatorid näitavad, et arenguruumi on paljudes valdkondades.

Arengueesmärgid on abstraktsed, paljusõnalised, üldsõnalised, raskesti hoomatavad. Kogu arengukavandamise süsteemile tuleks kasuks, kui töötataks kergemini mõistetavate, lihtsamalt ja lühemalt sõnastatud, jälgitavate eesmärkide ja mõõdikutega. Mitmete aastate jooksul juurdunud arengudokumentide raskepärusus on ilmselt ka põhjus, miks linnaelanikud esitavad harva ettepanekuid arengukava ja eelarvestrateegia muutmiseks.

Ka arengukava täitmise aruandes ei ole mainitud Euroopa Liidu vahendite vähenemise ohtu, ehkki aruande lehekülj 123 näitab, et need vahendid tänases eelarves on märkimisväärsed ning mitmetes valdkondades on summaarne väikeste projektide välisrahastuse maht samuti suur. Vajadust nii riigi kui kohalike omavalitsuste tasandil struktuurifondide vahendite vähenemiseks valmistuda on rõhutanud Riigikontroll. Ehkki siin aruandes analüüsitud arengukava periood lõpeb 2020. aastal, oleks linna arengu- ja finantsjuhtimise jätkusuutlikkuse seisukohalt oluline neid teemasid avalikult analüüsida juba praegu.

Arengukava täitmise aruande need osad, mis käsitlevad kohustuslikke valdkondlikke arengukavasid (jäätmehaldus, müra, ÜVK, energiatõhusus) on kirjeldavad. Nendes osades ei ole toimunud tegevusi hinnatud eesmärkide taustal. Üks võimalus oleks need aruandest välja jätta (kui on teada, et nende monitooring toimub eraldi) ning teine võimalus oleks järgida aruandes teiste valdkondadega sarnast struktuuri. Lisaks ilmneb siingi tõsiasi, et on väga raske alavaldkondi mahutada arengustrateegia üldiste eesmärkide alla (nt: kas ühisveevärk ja -kanalisatsioon on hooliva või ettevõtliku linna tegevusvaldkond?).

Mitmed arenguindikaatorid vajavad uut analüüsi, kas seatud sihtarvud on mõistlikud ja saavutatavad. Sihiseade saavutada 12 aasta pärast rahvaarv 110000, ei saa toimuda (aruandes endas väga selgelt toodud põhjustel) ilma olulise sisserändeta. Tegemist on poliitilise eesmärgiga. Paljud linnad Euroopas on tänaseks mõistnud, et kvaliteetne elukeskkond on saavutatav stabiilse

rahvaarvuga või teadvustatud ja läbimõeldud kahanemisega. Välisüliõpilaste arvu kasvu asemel võiks võrrelda Tartu kõrgkoolidesse tulevate välistudengite arvu Tallinna kõrgkoolidega (rahvusvahelistumine toimub nagunii, kuid Tartus aeglasemalt). Kas konverentsituristide osatähtsus kõigi Tartut külastavate turistide seas peab ilmtingimata kasvama või on oluline, et konverentsituristide arv kasvaks? Need on vaid mõned näited.

Kord määratud arenguindikaatorite rutiinse jälgimise kõrval vajavad suuremat tähelepanu linnaeelarve mahtusid määravad suured strateegilised tegurid. Majandusaasta aruanne mainib, et omavalitsuste rahastamine tervikuna vajab riigi tasandil paremat korraldamist, sest isegi Tartu linn Eesti suuruselt teise omavalitsusena saab oma rahalistest vahenditest määrata vaid suhteliselt väikest osa. Samuti on juba praegu teada oht, et riiklike registrite korrastamisega (sh linna tasandil sisse kirjutatud inimeste kohustus registreerida oma täpne elukoht) võib Tartu linn järgmisel eelarveaastal kaotada märkimisväärse arvu maksumaksjaid.

Traditsioonilise probleemkohana võib ka 2017. aastal märgata, et reservfondi vahendite kasutamine vajab kindlasti rangemat korda. Endiselt on reservfondi eraldiste seas mitmeid kulusid, mis ei ole erakorralised ning mida saaks planeerida põhieelarvesse läbipaistvamalt ja volikogu kaasates.

Suur tänu linnavalitsusele põhjaliku ülevaate eest. Revisjonikomisjon toetab Tartu linna 2017. a majandusaasta aruande ja Tartu linna arengukava 2017. a ülesannete täitmise aruande ning Tähtvere valla 2017. a majandusaasta aruande kinnitamist Tartu Linnavolikogus.